

**BOSHLANG'ICH SINFLARDA DARS SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA
ZAMONAVIY PEDAGOGIC TEXNOLOGIYALAR**

Xaliqova Dilafruz Kahraman qizi

Qo'qon Universiteti Andijon filiali

Boshlang'ich ta'lim yo'nlishi 1-bosqich talabasi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.18478116>

Annotatsiya: Ushbu maqolada boshlang'ich sinflarda dars samaradorligini oshirishda zamonaviy pedagogic texnologiyalardan foydalanish masalalari yoritilgan. Boshlang'ich ta'lim jarayonida interfaol metodlar, innovatsion yondashuvlar hamda axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining o'quvchilarining bilim olish faolligini oshirishda ahamiyati tahlil qilingan. Shuningdek, zamonaviy pedagogik texnologiyalarning o'quvchilarda mustaqil fikrlash, ijodkorlik va darsga bo'lgan qiziqishini shakllantirishdagi o'rni ochib berilgan. Tadqiqot natijalari boshlang'ich sinf darslaridan zamonaviy texnologiyalardan foydalanish ta'lim sifatini oshirishga xizmat qilishini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: boshlang'ich ta'lim, dars samaradorligi, zamonaviy pedagogik texnologiyalar, interfaol metodlar, innovatsion yondashuv, o'quvchi faolligi, ta'lim sifati.

Annotation: This article discusses the issues of improving lesson effectiveness in primary school through the use of modern pedagogical technologies. The role of interactive methods, innovative approaches, and information and communication technologies in increasing students' learning activity in the primary education process is analyzed. In addition, the importance of modern pedagogical technologies in developing independent thinking, creativity, and interest in learning among students is revealed. The results of the study show that the use of modern technologies in primary school lessons contributes to improving the quality of education.

Keywords: primary education, lesson effectiveness, modern pedagogical technologies, interactive methods, innovative approach, student activity, quality of education.

Аннотация: В данной статье рассматриваются вопросы повышения эффективности уроков в начальных классах на основе использования современных педагогических технологий. Проанализирована роль интерактивных методов, инновационных подходов и информационно-коммуникационных технологий в повышении учебной активности учащихся в процессе начального образования. Также раскрывается значение современных педагогических технологий в формировании самостоятельного мышления, творческих способностей и интереса к обучению у учащихся. Результаты исследования показывают, что использование современных технологий на уроках в начальной школе способствует повышению качества образования.

Ключевые слова: начальное образование, эффективность урока, современные педагогические технологии, интерактивные методы, инновационный подход, учебная активность, качество образования.

Boshlang'ich ta'limda dars samaradorligi tushunchasi.

Boshlang'ich ta'lim bosqichi o'quvchilarning bilim olishga bo'lgan munosabati, o'qishga qiziqishi hamda shaxs sifatida shakllanishida muhim ahamiyatga ega. Shu sababli mazkur bosqichda dars samaradorligini oshirish pedagog oldidagi eng muhim vazifalardan biri hisoblanadi. Dars samaradorligi deganda o'quvchilarning bilim, ko'nikma va malakalarni puxta

o'zlashtirishi, dars jarayonida faol ishtirok etishi hamda olingan bilimlarni amaliyotda qo'llay olish darajasi tushuniladi. Pedagog olimlar ta'kidlashicha, dars samaradorligi o'qitish metodlari, vositalari va texnologiyalarining to'g'ri tanlanishiga bevosita bog'liq. An'anaviy ta'lim usullari bilan bir qatorda zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llash bugungi kunda ta'lim sifatini oshirishning muhim omili hisoblanadi.

Zamonaviy pedagogik texnologiyalarning mohiyati

Zamonaviy pedagogik texnologiyalar — bu ta'lim jarayonini oldindan rejalashtirish, o'qituvchi va o'quvchi faoliyatini hamkorlikda tashkil etish hamda kutilgan natijaga erishishga yo'naltirilgan tizimli yondashuvdir. Bunday texnologiyalar o'quvchini ta'lim jarayonining markaziga qo'yadi va uning faolligini oshirishga xizmat qiladi. Boshlang'ich sinflarda zamonaviy pedagogik texnologiyalarga interfaol metodlar, muammoli ta'lim, loyihaviy ta'lim, axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish, o'yin texnologiyalari kiradi. Ushbu yondashuvlar o'quvchilarning yosh va psixologik xususiyatlariga mos bo'lib, bilimlarni oson va samarali o'zlashtirishga yordam beradi.

Interfaol metodlarning dars samaradorligiga ta'siri

Interfaol metodlar o'quvchilarning dars jarayonida faol ishtirok etishini ta'minlaydi. “Venn diagrammasi”, “Baliq skeleti” kabi metodlar o'quvchilarning mustaqil fikrlashini, tahlil qilish va xulosa chiqarish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Venn diagrammasi” metodi esa taqqoslash va tahlil qilish ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. O'quvchilar ikki yoki undan ortiq tushunchaning o'xshash va farqli jihatlarini aniqlash orqali mantiqiy fikrlashga o'rganadilar.

“Baliq skeleti” metodi muammoli vaziyatlarni tahlil qilishda samarali hisoblanadi. Mazkur metod yordamida o'quvchilar muammoning sabablari va oqibatlarini aniqlab, mantiqiy xulosa chiqarishga o'rganadilar. Ilmiy manbalarda qayd etilishicha, interfaol metodlardan foydalangan holda tashkil etilgan darslarda o'quvchilarning bilimni o'zlashtirish darajasi an'anaviy usullarga nisbatan yuqori bo'ladi. Chunki bunda o'quvchi tinglovchi emas, balki faol ishtirokchi sifatida maydonga chiqadi.

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining ahamiyati.

Boshlang'ich ta'limda axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish darsning qiziqarli va samarali bo'lishiga xizmat qiladi. Multimedia taqdimotlar, elektron darsliklar, videoroliklar va interaktiv mashqlar o'quvchilarning mavzuni yaxshiroq tushunishiga yordam beradi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, AKT vositalari orqali o'tilgan darslar o'quvchilarning diqqatini jamlash, eslab qolish va mustaqil ishlash ko'nikmalarini rivojlantiradi. Ayniqsa, boshlang'ich sinf o'quvchilarida ko'rgazmalilik asosiy omil hisoblanadi.

O'qituvchining roli va pedagogik mahorati.

Boshlang'ich sinflarda dars samaradorligini oshirishda o'qituvchining roli beqiyosdir. Zamonaviy pedagogik texnologiyalarni samarali qo'llash o'qituvchining pedagogik mahoratiga bevosita bog'liq bo'lib, uning darsni rejalashtirish, o'quvchilarning individual imkoniyatlarini hisobga olish va rag'batlantirish qobiliyatini talab qiladi. Pedagogik adabiyotlarda ta'kidlanishicha, o'qituvchi zamonaviy texnologiyalarni o'zlashtirgan holda darsni samarali tashkil etadi, o'quvchilarning bilim, ko'nikma va malakalarini oshiradi hamda ta'lim sifatini yaxshilashga hissa qo'shadi. Shu bilan birga pedagogik mahorat o'qituvchining metodik bilimlarini amalda qo'llay olishini, o'quvchilarning yosh va psixologik xususiyatlarini inobatga olishini ham talab qiladi. Natijada, boshlang'ich ta'limda o'qituvchi nafaqat bilim beruvchi, balki

dars jarayonining samaradorligini ta'minlovchi asosiy shaxs sifatida faoliyat yuritadi. Uning pedagogik mahorati dars samaradorligini oshirish va o'quvchilarning ta'lim sifatini yaxshilashda hal qiluvchi rol o'ynaydi.

Xulosa: qilib aytganda, boshlang'ich sinflarda dars samaradorligini oshirishda interfaol metodlardan foydalanish muhim pedagogik ahamiyatga ega. Mazkur metodlar o'quvchilarning dars jarayonida faol ishtirok etishini ta'minlab, ularning mustaqil fikrlash, muloqotga kirishish va jamoada ishlash ko'nikmalarini rivojlantiradi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, interfaol metodlar asosida tashkil etilgan darslar o'quvchilarning bilimlarni puxta o'zlashtirishiga, darsga bo'lgan qiziqishining oshishiga hamda ta'lim sifatining yaxshilanishiga xizmat qiladi. Ayniqsa, boshlang'ich sinf o'quvchilarining yosh va psixologik xususiyatlarini inobatga olgan holda interfaol metodlarni qo'llash yuqori natijalarni beradi. Shu sababli boshlang'ich ta'lim jarayonida interfaol metodlardan samarali va maqsadli foydalanish o'qituvchining pedagogik mahoratiga bog'liq bo'lib, bu ta'lim jarayonining samaradorligini oshirishda muhim omil hisoblanadi.

Adabiyotlar, References, Литературы:

1. J.G'.Yo'ldoshev. S.A.Usmonov. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. – Toshkent. O'qituvchi. 2019.
2. N.N.Azizxo'jayeva. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar. – Toshkent. Fan va texnologiya. 2020.
3. Q.Abdullayeva. M.Saidova. Boshlang'ich ta'lim metodikasi. – Toshkent. Innovatsiya. 2021.
4. R.H.Jo'rayev. Ta'lim jarayonida interfaol metodlar. – Toshkent. Akademnashr. 2019.
5. E.Xudoyberdiyev. Boshlang'ich ta'limda dars samaradorligini oshirish yo'llari. – Toshkent. Fan. 2020.